

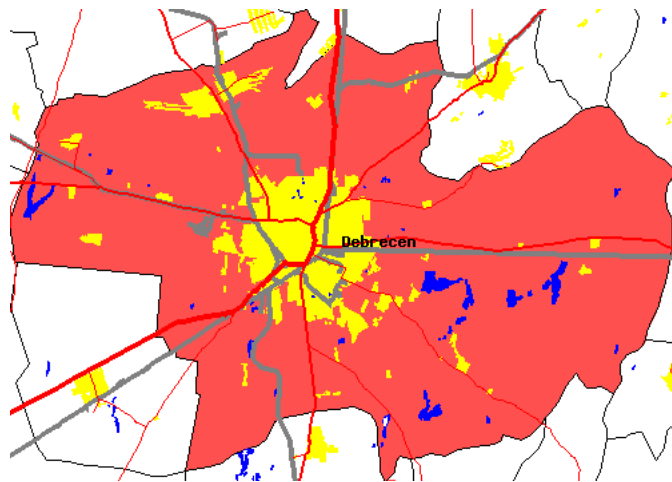
Észak-Alföld

Hajdú-Bihar megye

DEBRECENI KISTÉRSÉG

KISTÉRSÉGI HELYZETKÉP

A kistérség települései

A kistérség elhelyezkedése

- Jelmagyarázat:**
- főváros
 - megyei jogú város
 - város
 - község
 - belterület
 - vízfelület
 - összekötő út
 - II. sz. főút
 - I. sz. főút
 - gyorsforgalmi út
 - vasút

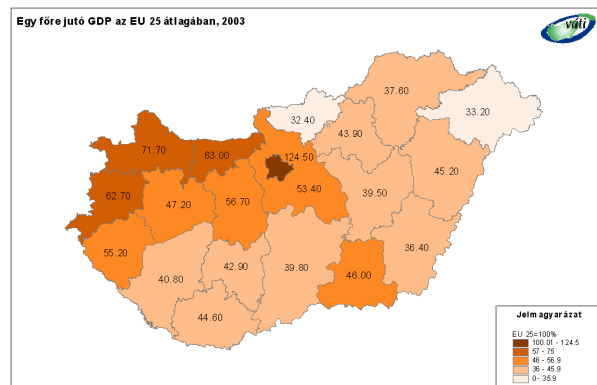
2006. január

#	Településnév	Fő	#	Településnév	Fő	#	Településnév	Fő	#	Településnév	Fő
1	Debrecen	204 297									

Főbb területi folyamatok az ezredfordulón

A társadalmi-gazdasági fejlettség területi képe az 1990-es évek közepéről az ezredfordulóra alig módosult, de 2000 után egyes, a területi különbségekre ható folyamatok felerősödtek. A leggyorsabban fejlődő térség a főváros, valamint az azt övező agglomeráció, az ország központi térségének súlya tehát tovább nőtt. A gazdasági növekedés fontos színterei továbbá a Dunántúl északi és nyugati sávja, valamint a regionális gazdasági és tudásközpontként funkcionáló megyeszékhelyek (elsősorban Pécs, Szeged, Debrecen és Miskolc). A legfejletlenebb kistérségek nagyobb hányadának fejlődési üteme messze átlag alatti, a leszakadó térségek az északkeleti országgrszben és a Dél-Dunántúlon koncentrálnak.

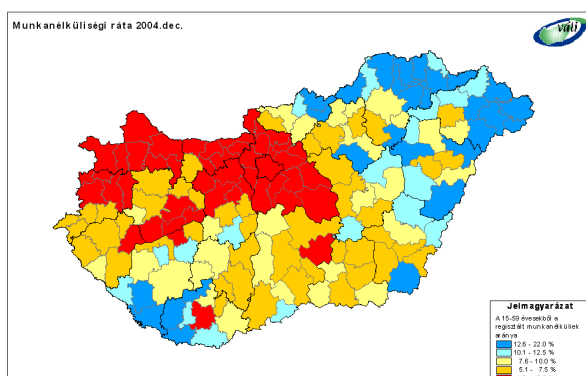
Az egy főre jutó GDP területi különbségeinek tekintetében 2002-höz képest 2003-ban kisebb mértékű kiegyenlítődés figyelhető meg, azonban ez nem befolyásolja a korábban is meglévő jelentős területi különbségeket. Akár csak a 1998-2002-es időszakban, 2003-ban is Komárom-Esztergom, illetve Zala megye mutatta a legnagyobb felzárkózást, ahol a működő tőke befektetések is segítettek a nagyobb gazdasági teljesítményt. Budapest kiugró növekedése 2003-ban valamelyest megtorpan. Az ipari termelés továbbra is rendkívül koncentrált, a termelés közel kétharmadát a Közép-Magyarország, a Közép- és Nyugat-Dunántúl régióiban állítják elő, ide összpontosulnak a külföldi tőkebefektetések is.

A csökkenő nemzetgazdasági súlyú mezőgazdaság továbbra is jelentős szerepet játszik a kedvező agráradoottságú déli országrész, és számottevő ipar híján a periferikus helyzetű, elmaradott, döntően aprófalvas kistérségek életében. A kedvező folyamatok ellenére a magyar turizmust továbbra is a nagy vendégforgalomhoz képest szerény gazdasági hozam jellemzi. A stagnáló külföldi vendégforgalom egyre nagyobb hányada irányul Budapestre (2004-ben 49%), míg a dinamikusabban bővülő belföldi turizmus növekvő arányban vidéki területeket részesít előnyben.

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok, a folytatódó népességfogyás eredményeként 2004 elejére a magyarországi lakosok száma 10 millió 116 ezerre csökkent. A természetes fogyást a főváros Pest megyén is túlnyúló agglomerációjában képes ellensúlyozni a bevándorlás annyira, hogy összességében nő a népességszám. Az elvándorlás leginkább Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Békés megyék kistérségeit sújtja.

A hazai munkaerőpiac változatlan jellemzője az egyszerre alacsony munkanélküliségi ráta, illetve alacsony szintű foglalkoztatottság, és hogy a területi különbségek a régiók, megyék, kistérségek és településkategóriák szintjén egyaránt nőttek. A munkanélküliek aránya a Dél-Dunántúl illetve Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék határmenti kistérségeiben két-háromszorosa az országos átlagnak.

2004 végén a regisztrált munkanélküliek száma 48 ezerrel haladta meg a 2003. év végi értéket, arányuk a 15-59 éves korú lakossághoz képest 5,1-ről 5,9 százalékra nőtt. A növekedés a Dél-Dunántúlon volt a legnagyobb, ahol már 1998-2003 között is a legkedvezőtlenebbül alakult a munkanélküliség. A területi különbségek növekedését mutatja, hogy 2004-ben csakúgy, mint 1998 óta eltelt időszakban, Pest és Komárom-Esztergom megyék kistérségeiben csökkent leginkább a munkanélküliség. 2002-höz képest 2004-re kis mértékben csökkent a jövedelemadó fizetők aránya (100 lakosból 42), az egy lakosra jutó jövedelmek 9 százalékkal nőttek. Átlagon felüli növekedés jellemezte az egyébként is kedvező helyzetű térségek közül Komárom-Esztergom és Pest megyéket.

Ugyanakkor a korábbi évek kis mértékű területi kiegyenlítődése is folytatódott, mivel az alacsony jövedelmű, keleti határmenti megyékben átlagon felüli volt a növekedés. Az alacsony jövedelemszintű kistérségek másik csoportja (Dél-Dunántúl és Észak-Alföld) ugyanakkor a legkisebb mértékű felzárkózást mutatta.

Az ország környezeti állapota az elmúlt években érezhetően javult, egyrészt az államilag is támogatott környezetvédelmi intézkedéseknek és az infrastrukturális fejlesztéseknek köszönhetően, másrészt a szigorodó környezeti követelményrendszer hatásainak következtében, harmadrészt a tisztább termelési technológiák és rendszerek elterjedésének következményeként. A környezeti állapotot tekintve a leginkább terheltek a nagyvárosi központokkal és jelentős agglomerációval rendelkező térségek, ahol a közlekedési légszennyezés jelentős és a területhasználat intenzív. Még mindig problémásak a jelentős szennyezés-felhalmozó volt nehézipari, kitermelő-ipari és energetikai körzetek, (közép-dunántúli ipari tengely, a Dunántúl Duna menti területei, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén iparvidékei). A jó környezetállapotú térségek összefüggően elsősorban Magyarország észak-keleti felében, és egyes határmenti területeken találhatóak. E területek iparszerkezetében a kevésbé szennyező szakágazatoknak van túlsúlya, a közúti közlekedés negatív hatásai csekélyebbek, az intenzív mezőgazdasági termelés sem jellemző, országos és helyi jelentőségű védett természeti területekben nagyrészt igen gazdagok.

A kommunális infrastruktúra területén a kilencvenes évek végére a települések vezetékessé ivóvízzel történő ellátása teljes körűvé vált és megkezdődött a szennyvízcsatorna-hálózatok kiépítése. 2004-re csupán egy kistérsége maradt az országnak (Bodrogekölzi), ahol továbbra sincs csatorna egyik településen sem. Mivel az alföldi kistérségek gázellátása a 1990-es évek elején, közepén megoldottá vált, 1998 és 2004 között a háztartási bekötések esetében a legnagyobb arányú fejlesztések a dunántúli kistérségekben (főként Győr-Moson-Sopron, illetve Zala megyékben) történtek. Mára csak a Dél-Dunántúlon és Észak-Borsodban maradtak bekötetlen települések. A települési szilárd hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma 2004-re meghaladta a 91%-ot, azaz 1998-hoz képest több mint 10%-kal emelkedett az ellátott lakások aránya, köszönhetően a korszerű hulladékgazdálkodási rendszerek elterjedésének és a települési és regionális hulladékgazdálkodás tervekkel is alátámasztott fejlesztésének.

Az ország térszerkezetét alakító közlekedési hálózat főváros központú, sugaras jellege továbbra is megmaradt. Az elmúlt évek hálózatfejlesztései ezt nem voltak képesek oldani, ugyanakkor jelentősen felgyorsult (illetve részben már meg is valósult) a regionális központok bekapcsolása a gyorsforgalmi hálózatba (Miskolc, Debrecen, Nyíregyháza, Szeged).

Impresszum:

Kiadja a Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság (VÁTI)

Címünk: 1016. Budapest Gellérthegy utca 30-32.

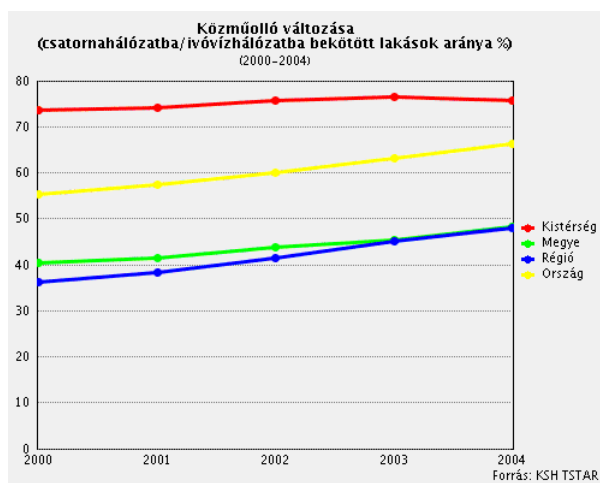
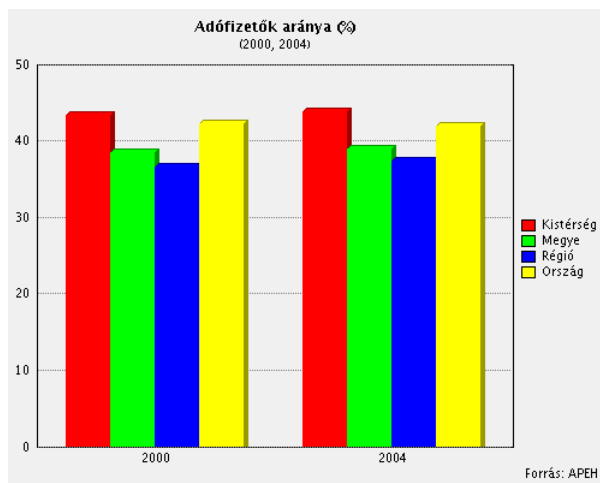
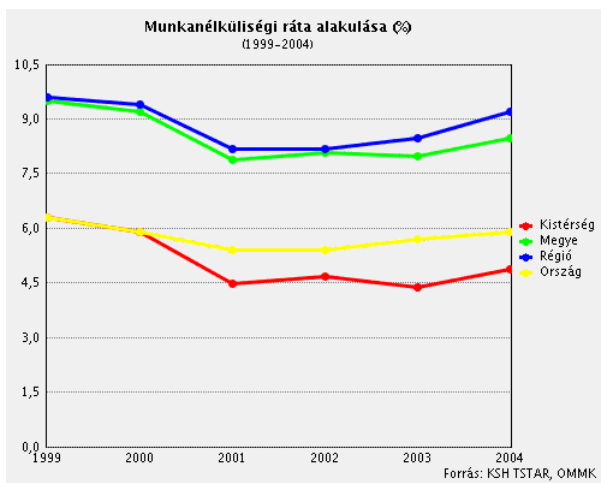
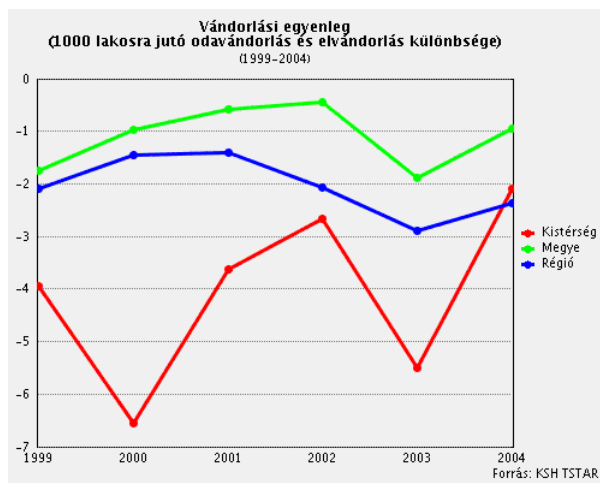
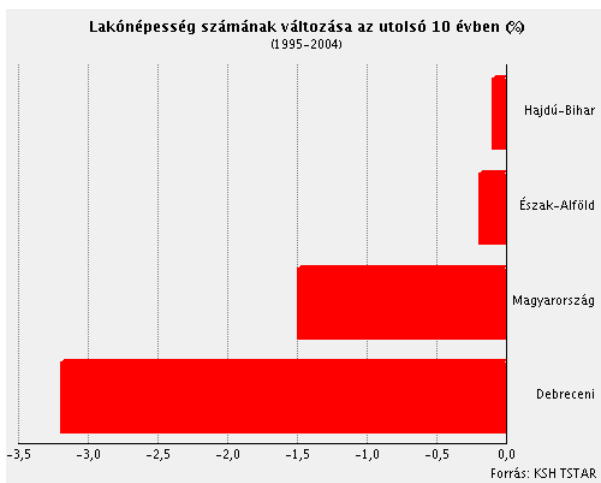
Felelős kiadó: Csanádi Ágnes

Készült a Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) felhasználásával

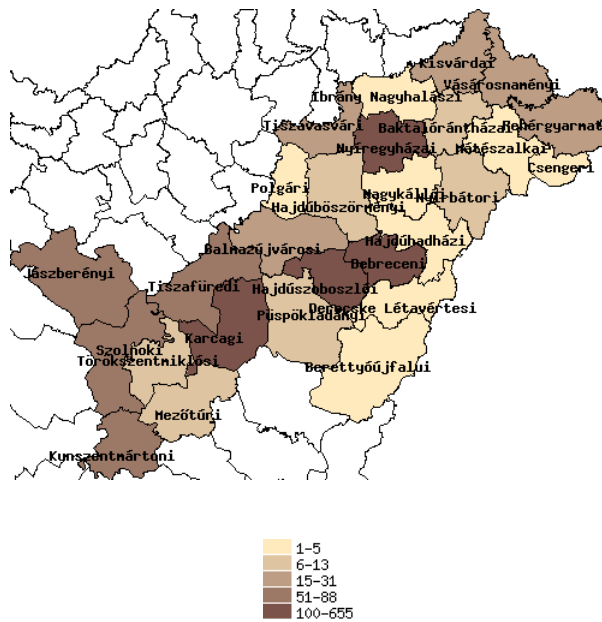
A kiadványban szereplő adatok forrása: KSH, APEH, OMMIK, HFH, MÁK, VÁTI.

Az kiadványban szereplő adatokat 2006. januárban zártuk le.

A kistérség bemutatása statisztikai adatokkal

Vendégjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (ezer db) 2004

Forrás: KSH TSTAR

Kistérségi alapadatok

Terület (km ²)		462
Lakónépesség (fő, 2004. dec. 31.)		204297
Területfejlesztési szempontból kedvezményezett térség (64/2004. Korm. rendelet szerint)		Nem
Típus szerint	Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térség	Nem
	Ipari szerkezetátalakítási térség	Nem
	Vidékfejlesztési térség	Nem
Mérték szerint	Hátrányos helyzetű	Nem
	Leghátrányosabb helyzetű	Nem
Települések száma		1
Jogállás szerint	Város	1
	Község	0
Területfejlesztési szempontból kedvezményezett települések száma (7/2003. Korm. rendelet szerint)		0
Típus szerint	Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott település	0
	Országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott település	0
	Leghátrányosabb kistérséghez nem tartozó leghátrányosabb helyzetű település	0

Hazai és uniós támogatások adatai (2002-2005 között megkötött szerződések)

Hazai támogatások 2002-2005 évben

Cél kategória	Projekt száma	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Gazdaságfejlesztés	1 069	744 984	1 836 361
Műszaki infrastruktúra	132	651 185	1 822 633
Emberi erőforrások fejlesztése	100	305 837	708 027
Humán infrastruktúra	6	96 800	188 990
Egyéb, nem besorolható	69	77 010	77 010
Környezetvédelem, környezetvédelmi infrastruktúra	8	49 057	122 998
Tervezés	5	17 200	25 048
Kulturális örökség védelme	1	3 500	5 250
Összesen	1 390	1 945 573	4 786 317

Uniós támogatások 2004-2005 évben

Operatív program	Projekt száma	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Humán Erőforrás Fejlesztés OP	14	16 382 859	18 749 734
Gazdasági Versenyképesség OP	203	3 858 229	6 815 350
Regionális Fejlesztés OP	11	652 081	725 937
Agrár és Vidékfejlesztés OP	20	518 092	1 336 469
Környezetvédelmi és Infrastruktúra OP	1	231 440	578 600
Összesen	249	21 642 701	28 206 090

ROP projektek 2004-2005 évben

Pályázó neve	Projekt célja (év)	Megvalósítás helye	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Társaság	Regionális és kistérségi szintű együttműködések ösztönzése az Észak-Alföldi Régióban (2005)	Debrecen	165 395	165 395
Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata	Debrecen 2-es számú villamos vonal tervezése (2005)	Debrecen	99 000	110 009
RÉGIÓ Oktatási Központ Oktató és Szolgáltató Kft.	Aktív pihenés a civis városban (2005)	Debrecen	36 000	90 000
ÉARFÜ Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség	A ROP közreműködő szervezeti feladatok ellátása a 2004. évben, az Észak-Alföldi régióban (2004)	Debrecen	88 000	88 000
ÉARFÜ Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség	A ROP Közreműködő Szervezeti feladatok ellátása a 2005 évben, az Észak-alföldi régióban (2005)	Debrecen	88 000	88 000
Debreceni Egyetem (Informatikai Kar)	A felsőoktatási intézmények és a helyi szereplők kapcsolatának modellje a fiatal diplomások régióban tartása érdekében informatikával kapcsolatos eszközök segítségével (2005)	Debrecen	46 230	47 400
Debreceni Egyetem	Karrier program a Debreceni Egyetemen (Karrier DE 2004) (2005)	Debrecen	42 675	43 800
Debreceni Egyetem	Pályaorientációs és munkatapasztalatokat szervező iroda a Debreceni Egyetemen (2005)	Debrecen	38 973	43 218
Munkanélkülieket Segítő Közhasznú Szervezetek Magyarországi Szövetsége	FORTE Regionális modellértékű program a nonprofit foglalkoztatás fejlesztéséért (2005)	Debrecen	29 878	30 078
Debreceni Egyetem	Vállalati és operatív vizsgálatok az Észak-Alföldi Régióban (2005)	Debrecen	17 059	19 166
Regionális Fejlesztés Operatív Program Irányító Hatósága	A 2004. december 9-i ROP Monitoring Bizottság ülése (2004)	Debrecen	870	870
Összesen			652 080	725 936